

greppa näringen

Utvärdering av växtnäringsbalanser på Greppa Näringens gårdar

Uddevallakonferensen 9/1 2020

Emma Hjelm,
Greppa Näringen, Jordbruksverket

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Växtnäringsbalanser i Greppa Näringen

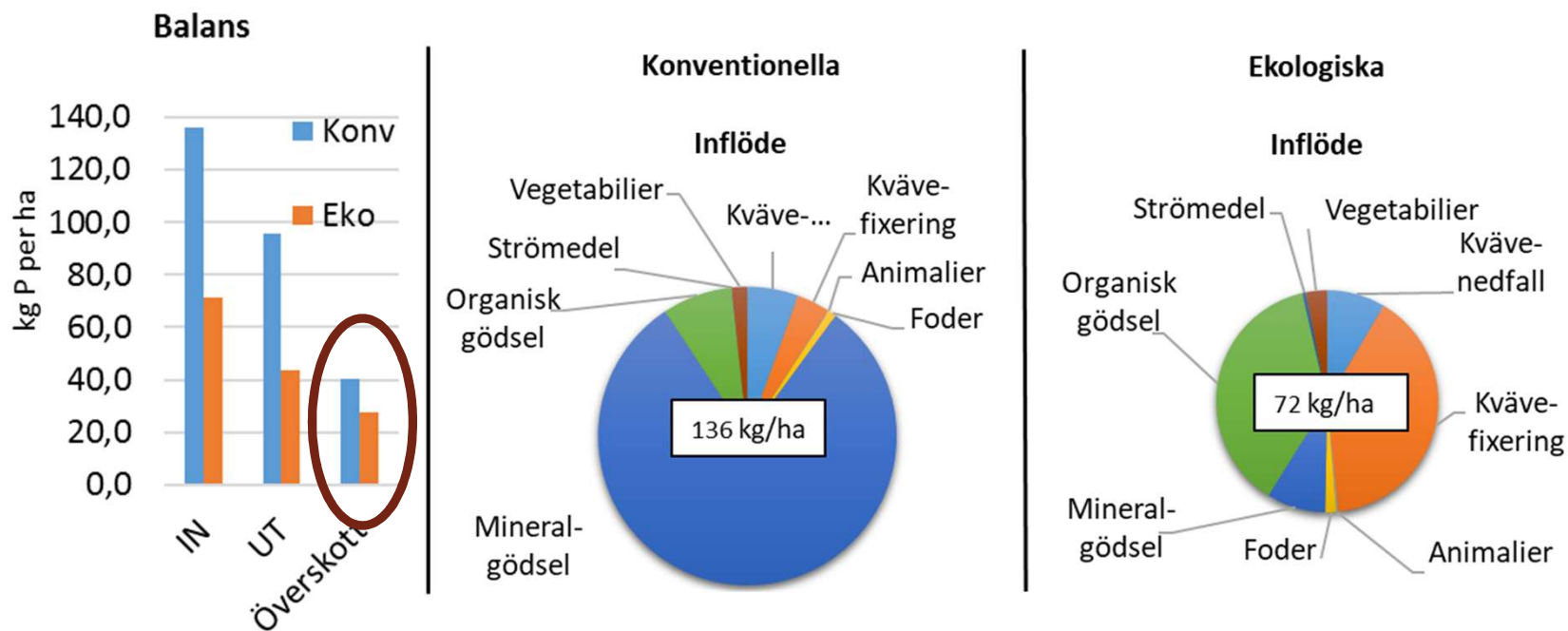
- › Gårdsvisa växtnäringsbalanser speglar flödena av N, P, K över gårdsgrind
- › Kallas "Farm gate" i internationella sammanhang
- › Totalt 19 500 växtnäringsbalanser i Greppa Näringen 2001-2016
- › Cirka 8 800 gårdar, varav cirka 6 900 konventionella

Stort referensmaterial

- › Balansen ger ett överskott eller underskott av växtnäringsämnen
- › Vi kan räkna på utnyttjandegraden (utförsel/införsel, %)
- › De 8 800 gårdarna utgör referensmaterial för tidsperioden och framför allt för olika produktionsinriktningar - typgårdar
- › Bygger på uppgifter om införsel och utförsel av växtnäring till och från gården i form av foderinköp, mineralgödsel, avsaluprodukter etc.

Kvävebalans på växtodlingsgårdar

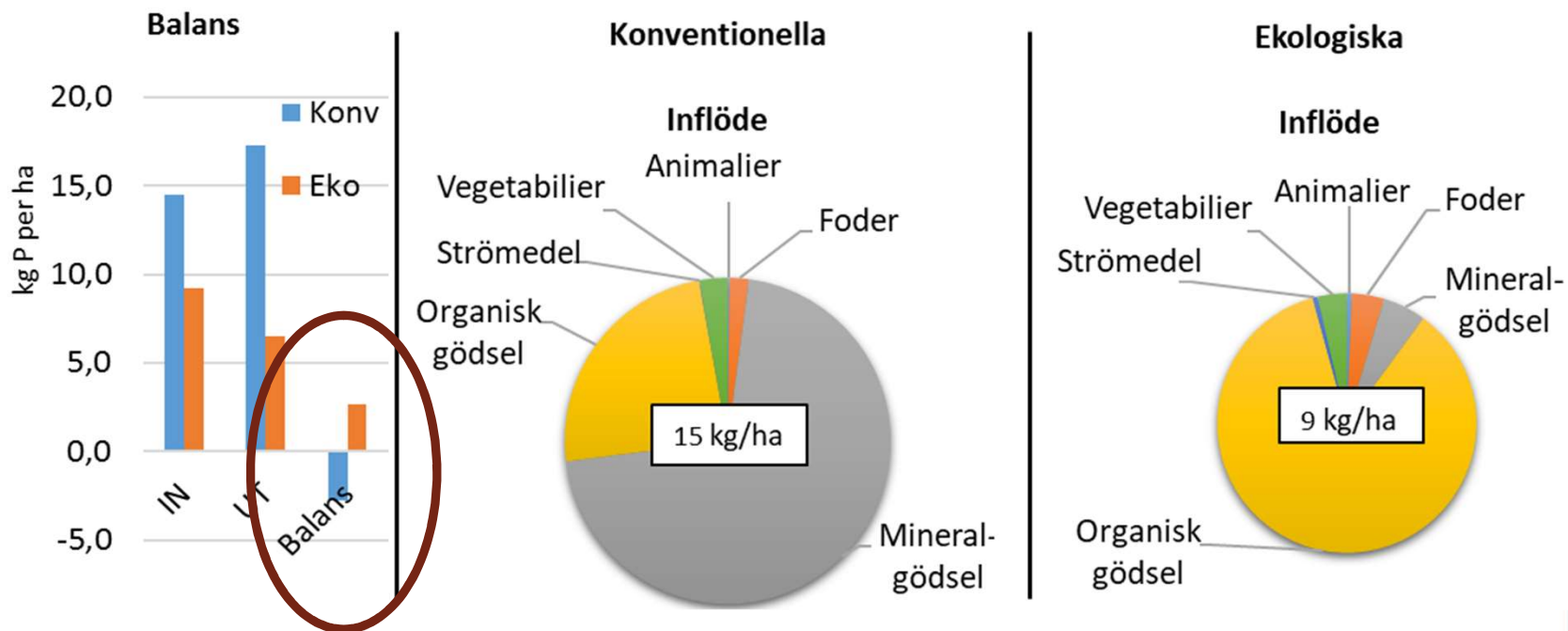
Konventionella: 40 kg N/ha i överskott, 70 % N-utnyttjande
 Eko: 28 kg N/ha i överskott, 61 % N-utnyttjande

Kväveflöde och kväveeffektivitet, växtodlingsgårdar

Produktions- område	Konventionella gårdar			Ekologiska gårdar		
	Kväve in	Kväve ut	Kväve- effektivitet	Kväve in	Kväve ut	Kväve- effektivitet
Växtodling, alla	136	96	70 %	72	44	61 %
Gss	146	110	76 %	103	67	65 %
Gmb	141	98	69 %	84	55	65 %
Gsk	124	81	65 %	61	32	52 %
Gns	130	88	68 %	82	54	65 %
Ss	115	77	67 %	57	31	54 %
Ssk	99	68	69 %	55	33	60 %

Kväveflöde och kväveeffektivitet för Greppa Näringens gårdar i sex olika produktionsområden. *Gss = Götalands södra slättbygder, Gmb = Götalands mellanbygder, Gsk = Götalands skogsbygder, Gns = Götalands norra slättbygder, Ss = Svealands slättbygder, Ssk = Svealands skogsbygder*

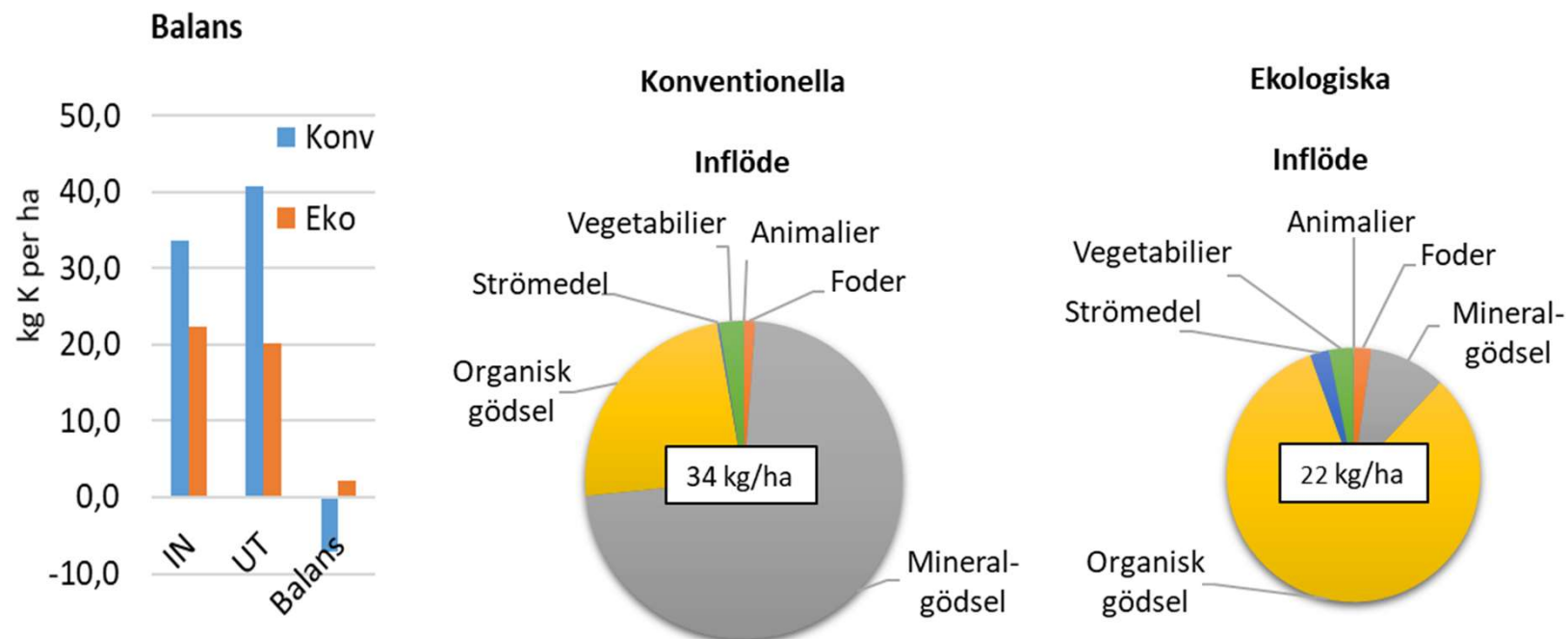
Fosforbalans på växtodlingsgårdar

Konventionella: 2,8 kg P/ha i underskott

Eko: 2,7 kg P/ha i överskott

Kaliumbalans på växtodlingsgårdar

Konventionella: 7 kg K/ha i underskott

Eko: 2 kg K/ha i överskott

Har det skett någon förändring i växtnäringsutnyttjande?

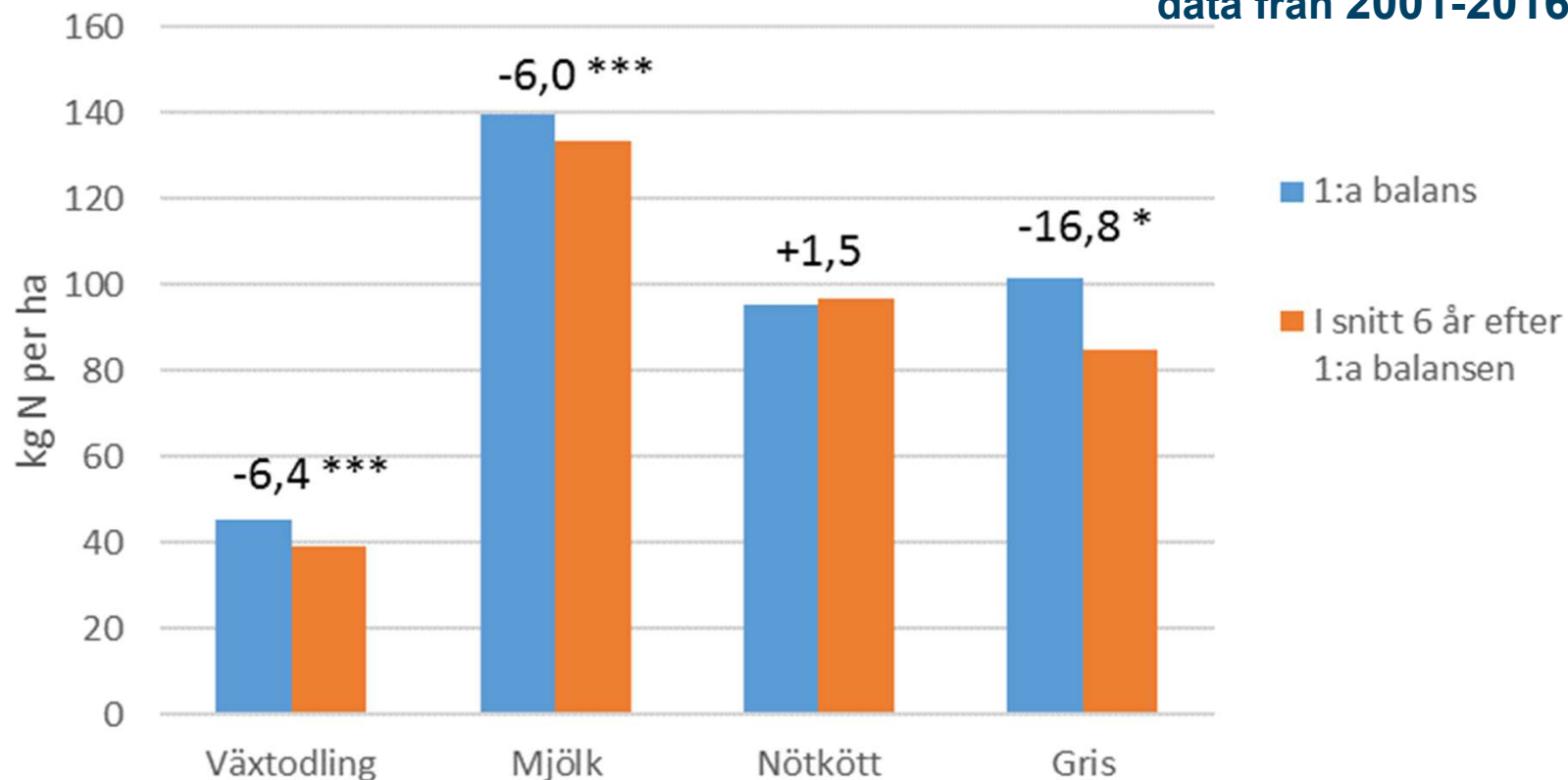
- › Har det skett någon förändring hos gårdarna under den tid som de deltagit i Greppa Näringen?
- › Vi har valt ut gårdar med **minst fyra rådgivningar** i Greppa Näringen och **minst två växtnäringsbalanser** (i materialet 2001-2016)
- › Drygt **3 400 konventionella** och **570 ekologiska** gårdar ligger till grund för analysen
- › I medel **8 rådgivningar totalt**
- › I medel **6 år mellan** första och senaste balansen

Kan effekten av rådgivningen mätas?

- › Ändrad växtföljd eller djurtäthet på gården ger utslag men har inte med den managementförändringen vi vill titta på
- › Vi justerar för
 - › Jämförelsevärde
 - › Årsmån

Kväveöverskottet har minskat

data från 2001-2016

Antal gårdar: 1122

1214

151

238

Kväveöverskott på olika typgårdar i konventionell odling vid första respektive senaste balansen, i genomsnitt 6 år mellan första och senaste balansen

Statistisk skillnad *** = $p < 0,001$, ** = $p < 0,01$, * = $p < 0,05$

Förändring i kväveeffektivitet på växtodlingsgårdar

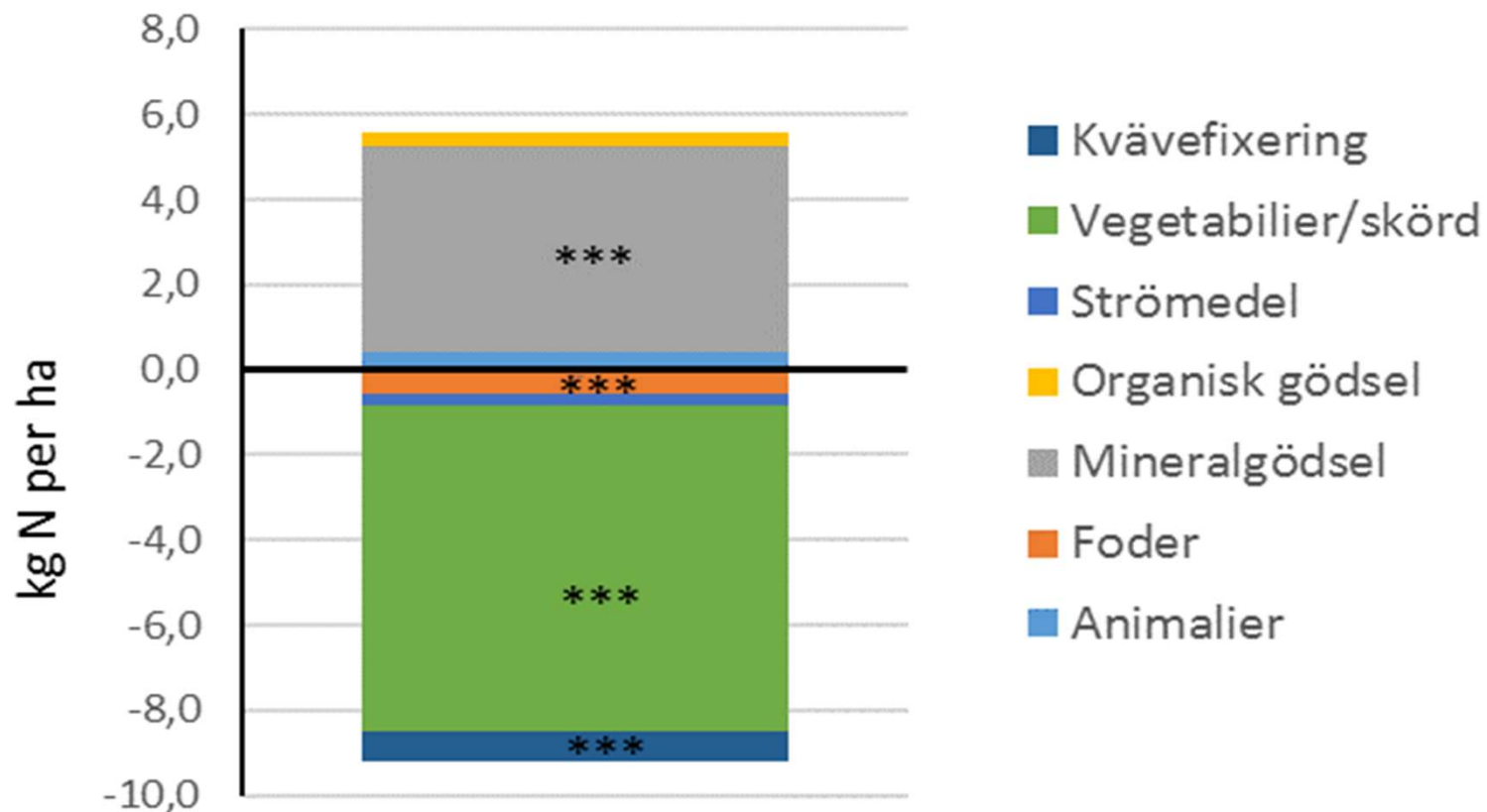
Underlag: lantbrukare som fått minst fyra rådgivningar i Greppa Näringen, varav minst två växtnäringsbalanser mellan 2001 och 2016

*Gss = Götalands södra slättbygder, Gmb = Götalands mellanbygder, Gsk = Götalands skogsbygder, Gns = Götalands norra slättbygder, Ss = Svealands slättbygder

Typgårdar, Produktionsomr.*	Antal gårdar	Kväveeffektivitet		
		Första	Senaste	Ändring
Växtodling, alla	1122	69,0 %	72,3 %	3,3 %
Gss	530	72,2 %	75,3 %	3,1 %
Gmb	147	66,3 %	71,4 %	5,1 %
Gsk	112	63,0 %	66,3 %	3,3 %
Gns	181	65,3 %	69,4 %	4,1 %
Ss	119	67,1 %	68,0 %	0,9 %
Mjök, alla	1214	30,4 %	32,1 %	1,7 %
Gss	217	34,5 %	35,9 %	1,5 %
Gmb	276	31,4 %	34,1 %	2,7 %
Gsk	463	28,5 %	29,7 %	1,2 %
Gns	143	27,2 %	29,6 %	2,4 %
Nötkött, alla	151	31,7 %	33,3 %	1,6 %
Gss	23	35,3 %	43,9 %	8,6 %
Gmb	35	33,7 %	34,1 %	0,4 %
Gsk	63	28,1 %	28,8 %	0,6 %
Gns	23	35,0 %	37,2 %	2,2 %
Gris, alla	238	54,9 %	59,2 %	4,3 %
Gss	89	56,4 %	63,4 %	7,0 %
Gmb	54	56,5 %	62,8 %	6,3 %
Gsk	29	55,7 %	53,6 %	-2,2 %
Gns	45	48,0 %	51,6 %	3,6 %
Ss	15	52,2 %	55,0 %	2,8 %

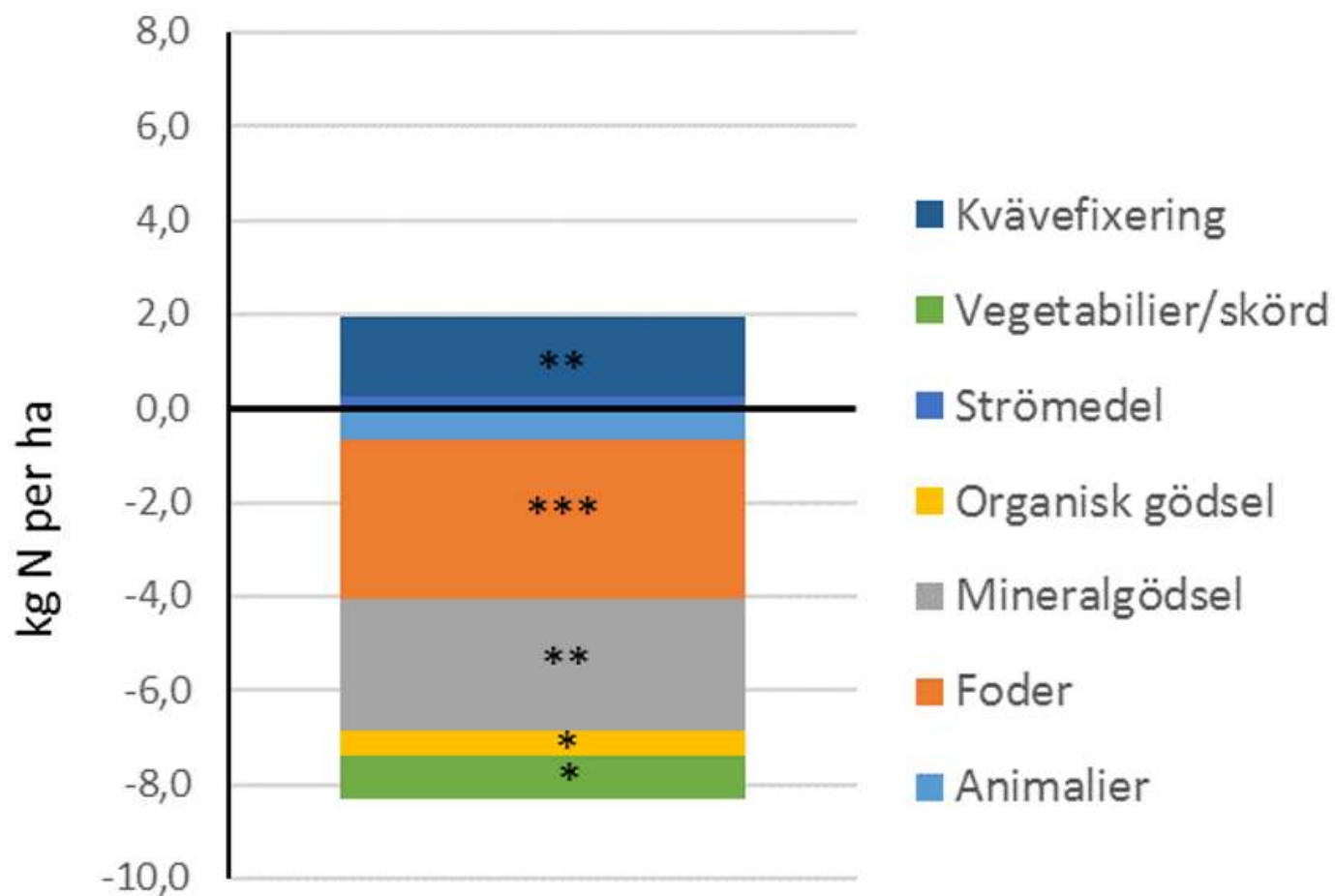
Ändrad kvävebalans på växtodlingsgårdar

Skördar ökar mer än mineralgödselinförseeln

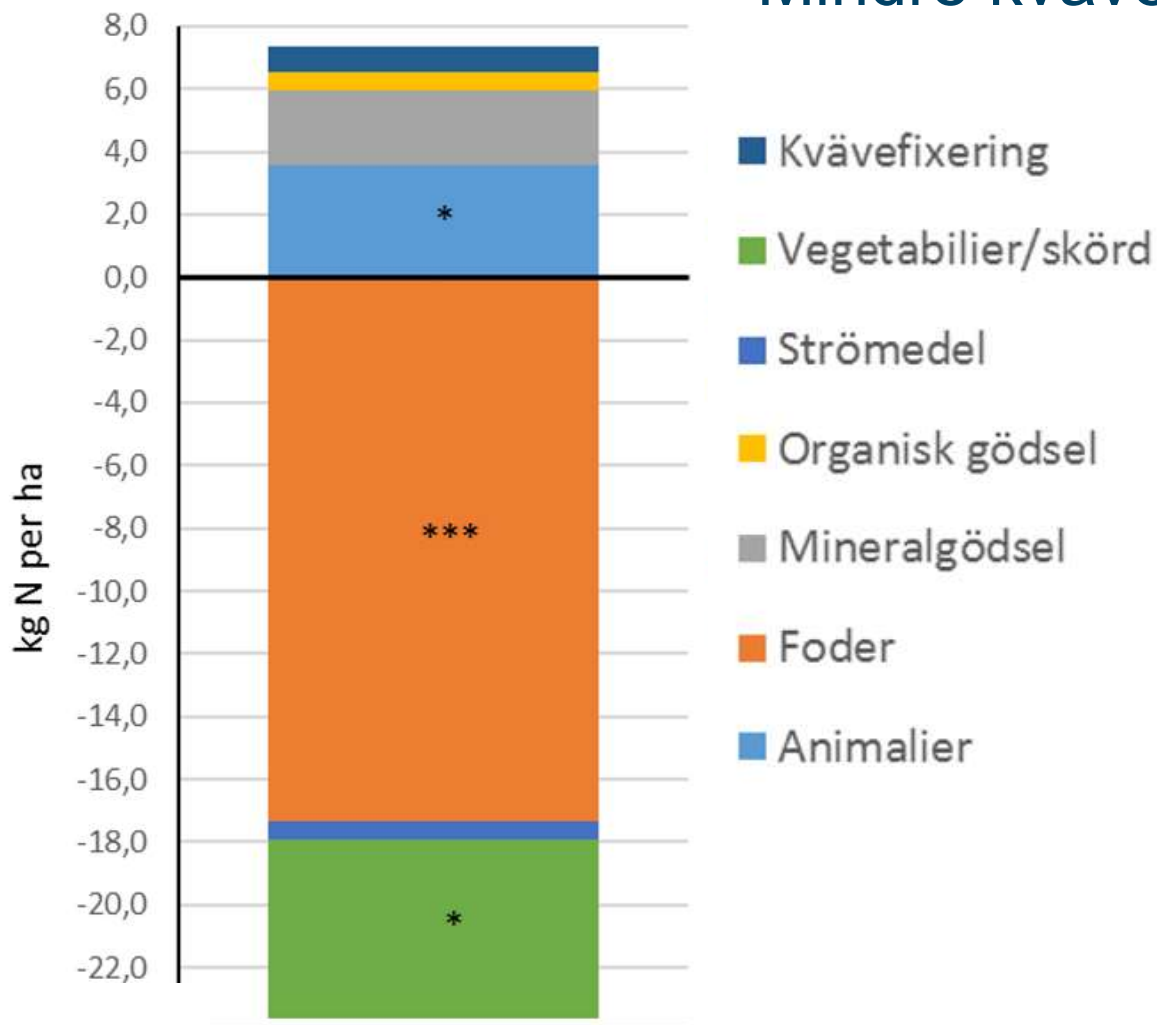
Ändrad kvävebalans på mjölkgårdar

Mindre kväve med foder och mineralgödsel

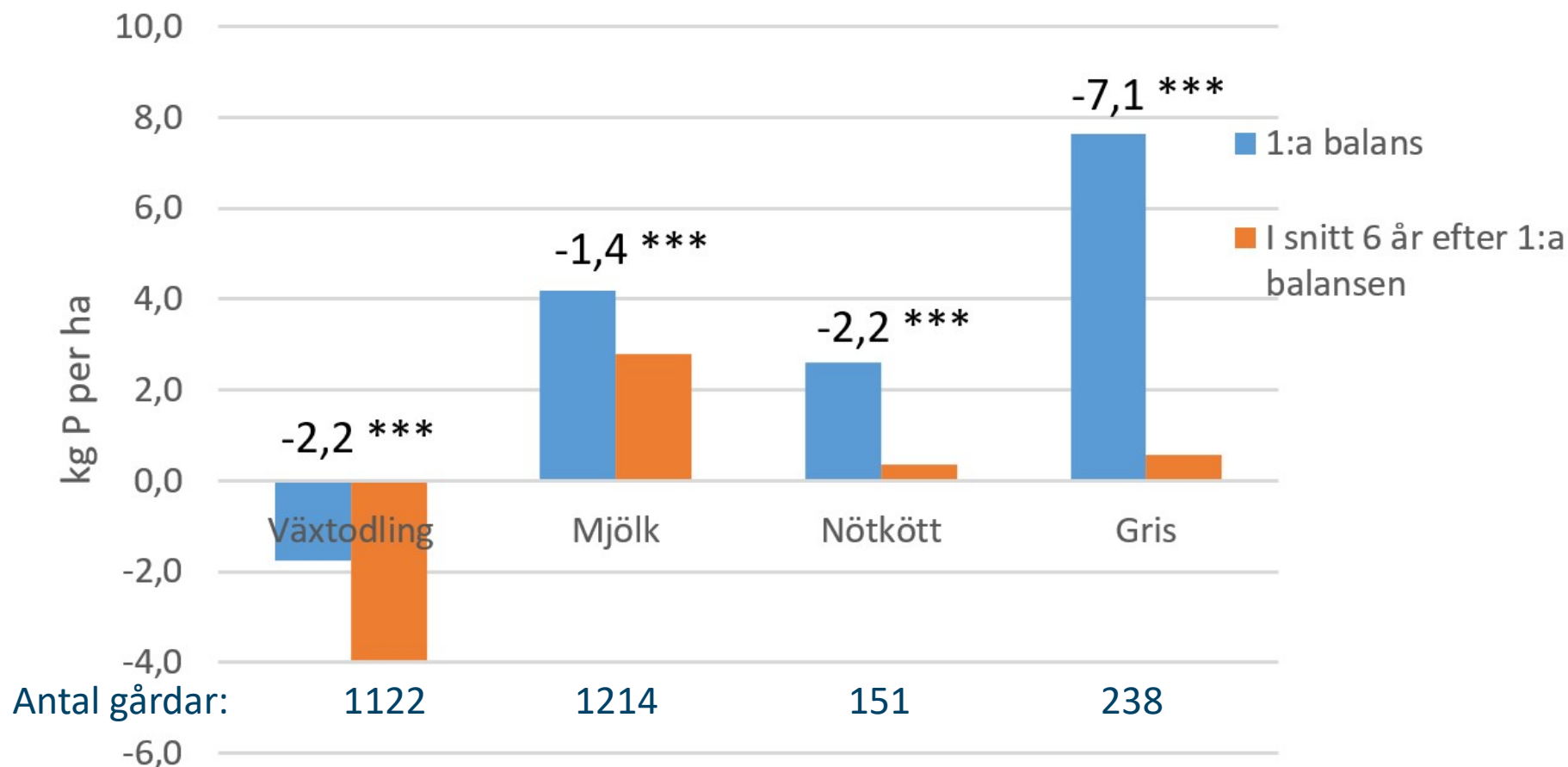
Ändrad kvävebalans på grisgårdar

Mindre kväve med foder

Fosforöverskottet har minskat

data från 2001-2016

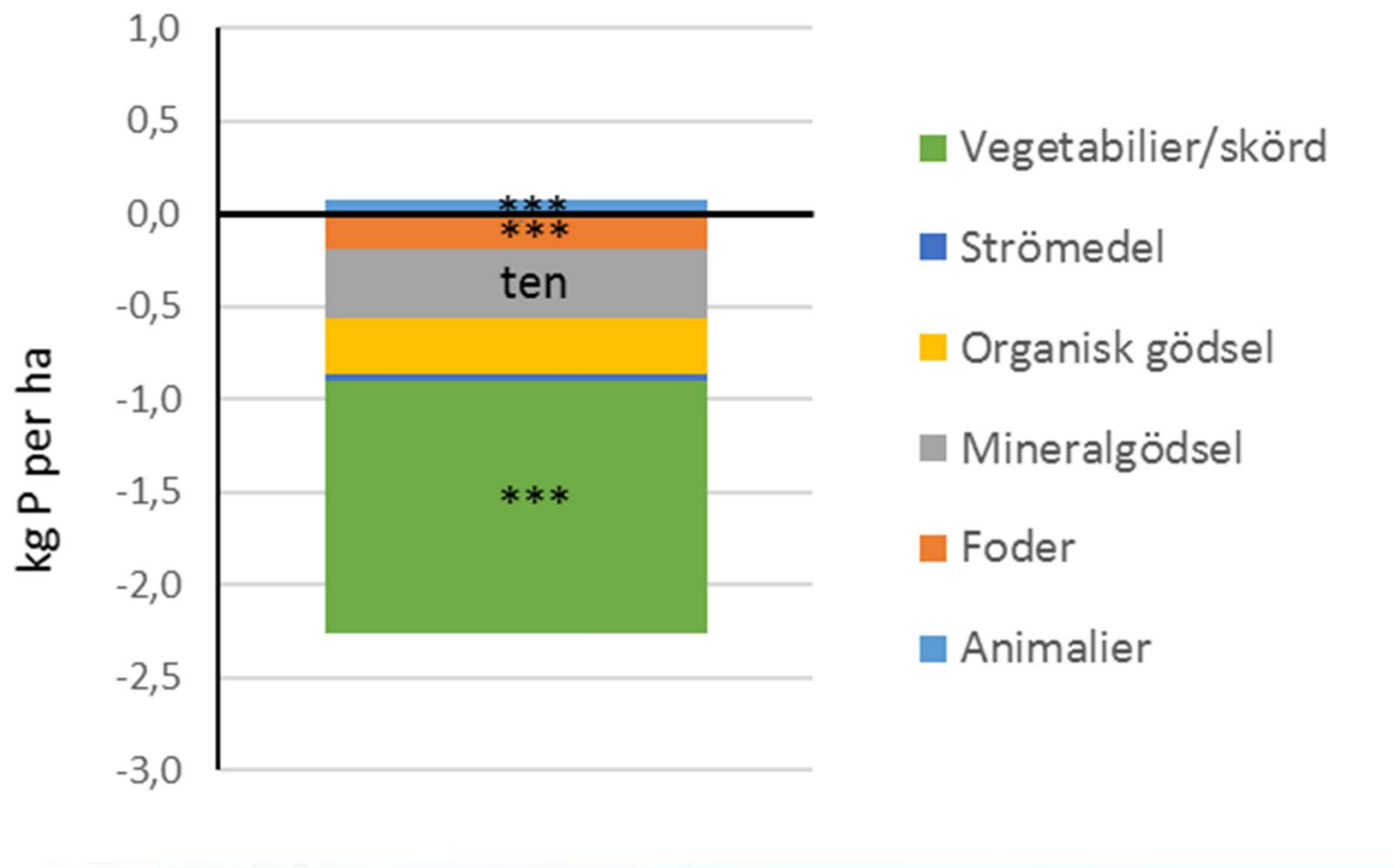

Fosforöverskott på olika typgårdar i konventionell odling vid första respektive senaste balansen, i genomsnitt 6 år mellan första och senaste balansen

Statistisk skillnad *** = $p < 0,001$, ** = $p < 0,01$, * = $p < 0,05$

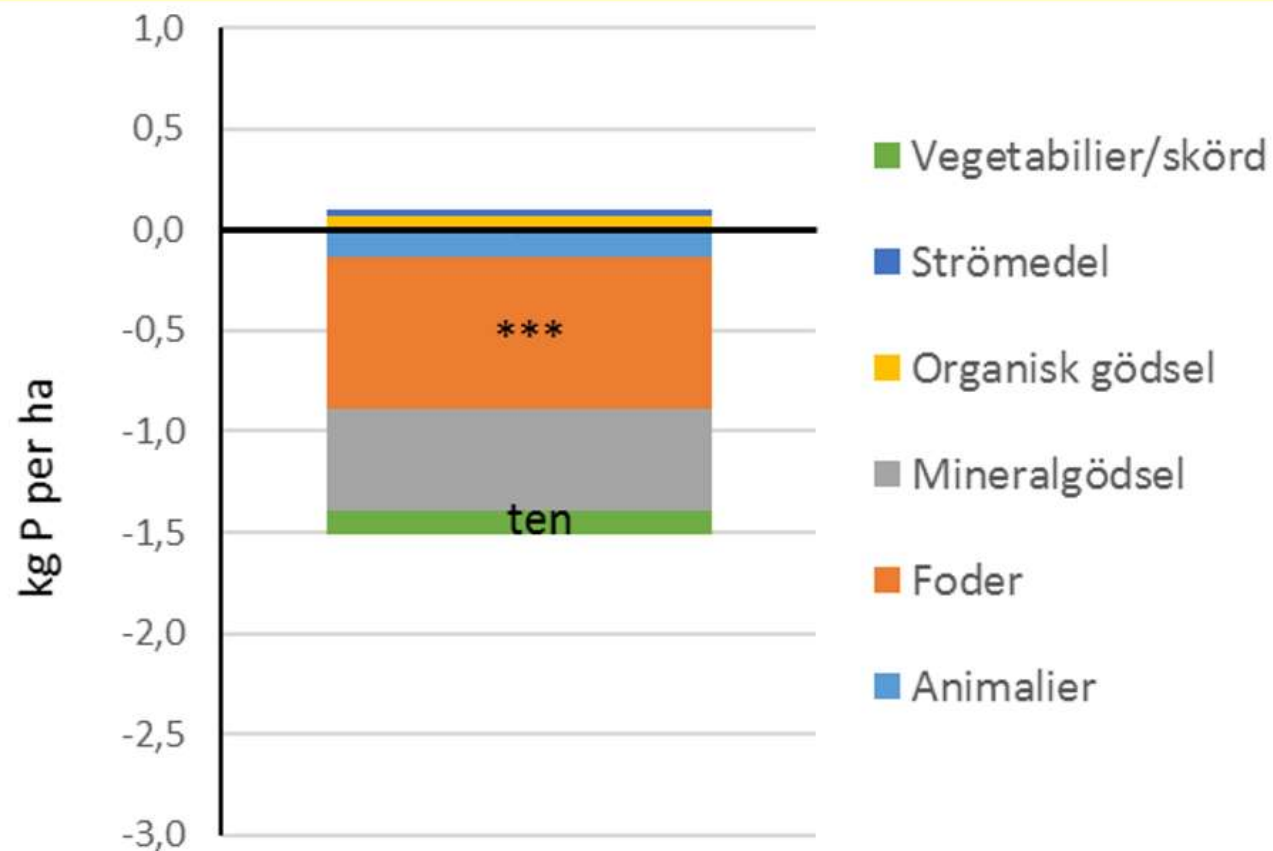
Ändrad fosforbalans på växtodlingsgårdar

Skördarna har ökat på växtodlingsgårdarna

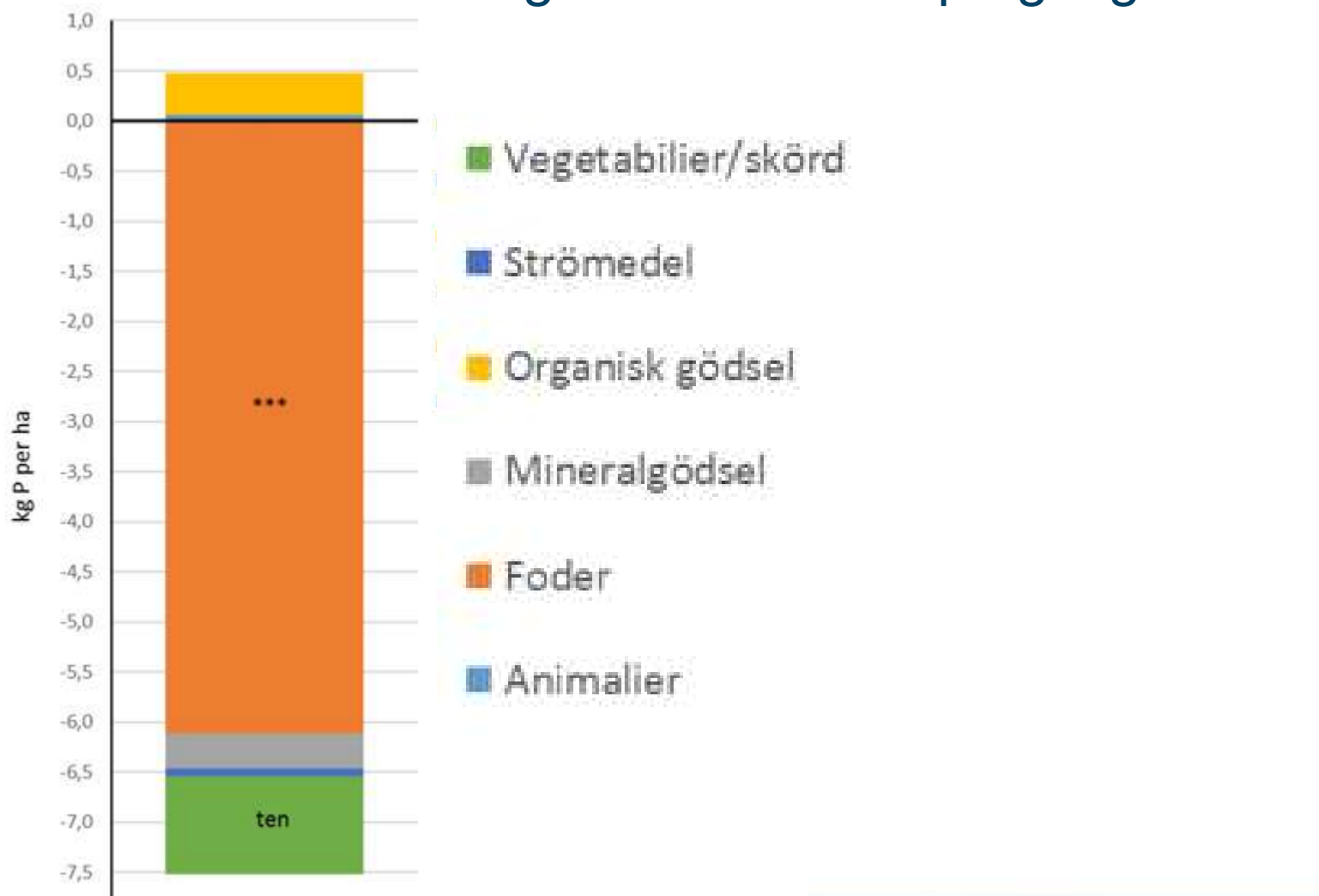
Ändrad fosforbalans på mjölkgårdar

Minskad mängd fosfor i foder på mjölkgårdarna

Ändrad fosforbalans på grisgårdarna

Minskad mängd fosfor i foder på grisgårdarna

Överskotten minskar

- › Överskotten av fosfor minskat i genomsnitt hos alla som gjort upprepade växtnäringsbalanser
- › Växtodlingsgårdarna behöver snarare se över sin fosfortillförsel för att inte tappa skörd
- › För kväve är det tydliga minskningar i överskott för växtodling, mjölkproduktion och grisproduktionen
- › Inom nötköttsproduktionen varierar kväveutnyttjandet till exempel efter djurslag och var i landet man befinner sig. Här finns chans till förfinade utvärderingar men även ett större fokus på rådgivning i Greppa Näringen.
- › Växtodlings- och mjölkgårdar är väl representerade i Greppa Näringen medan antalet nötköttsproducenter är färre.

Greppa Näringen når resultat

- › Det är viktigt att resultaten i Greppa Näringen lyfts och att vi ständigt fortsätter vår strävan mot bättre utnyttjande av växtnäring på bred front inom lantbruket.
- › Positiva resultat har nåtts i Greppa Näringen
- › Internationellt intresse
- › Två rapporter på gång
- › Nöjdheten hos lantbrukarna är mycket hög i våra undersökningar
- › Rådgivarnas kompetens värderas högt

Greppa Näringens medlemmar är mycket nöjda med rådgivningen

Möjligheten till rådgivning är viktig och uppskattad enligt årets nöjdhetsundersökning.

Greppa Näringen intervjuar kontinuerligt lantbrukare som tagit del av Greppas rådgivning. Årets nöjdhetsundersökning omfattar två år och visar att det senaste rådgivningsbesöket får ett mycket högt betyg (Index 81). I de flesta fall leder besöken till konkreta åtgärder.

totalt **953**
telefonintervjuer

Hur nöjd är du med det senaste rådgivningsbesöket totalt sett?

Mycket högt!

Hur troligt är det att rådgivningsbesöket kommer att leda till att du gör något nytt eller gör något på ett nytt sätt i din verksamhet i framtiden?

Indexklassificering:

0 – 49 = Mycket lågt	50 – 59 = Lågt	60 – 69 = Godkänt
70 – 79 = Högt	80 – = Mycket högt	